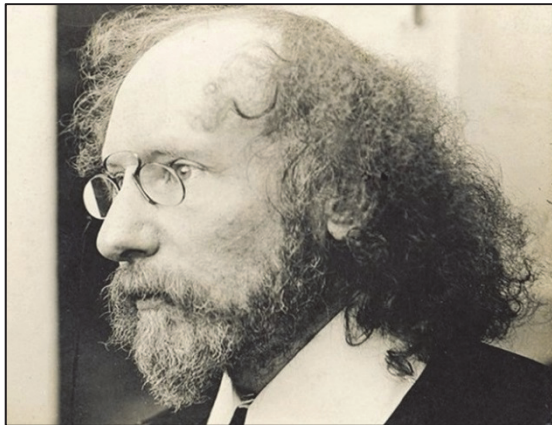

Вячеслав Ив. ИВАНОВ (1866 – 1949) – основният теоретик на руския символизъм, е и забележителен поет и драматург, преводач, философ, елинист. Още като ученик в Първа московска гимназия, която завършва със златен медал, а след това и като студент във Филологическия факултет успешно изучава старогръцки и латински и дори още в първи курс получава отличия за съчинения, които пише на тези езици. Пребивава в различни европейски градове. Както сам споделя в своето *Автобиографично писмо* (*Автобиографическое письмо*, 1917), веднага щом се е озовал в чужбина, е завладян от мистицизъм и изпитва „потребност да осмисли Русия през тази идея“¹. Започва да изучава Вл. Соловьов и след известно време лично се запознава с него, когото нарича „покровител на своята муза и изповедник на своето сърце“ и който дава своята благословия за заглавието на първата му стихосбирка *Пътеводни звезди* (*Кормчие звёзды*, 1903)². Запознанството му с Робърт Грейвс от своя страна го вдъхновява да замине за Рим.

Като представител на Сребърния век с характерните за това поколение висш естетизъм и пристрастеност към античния естетически идеал, Вяч. Иванов приема изкуството за най-висшия и единствено истинен път към духовното познание. Забележителна е неговата ерудираност в областта не само на литературата, но и на философията. Ползвал е свободно редица езици, четял е в оригинал с особен възторг Ницше и Шопенхауер, Новалис и Хьолдерлин, превежда от италиански Данте, Петрарка, лириката на Микеланджело.

Поклонник на Античността, Вяч. Иванов ѝ посвещава цялата си творческа енергия и като преводач, и като поет, и като изследовател. През 1904 година сп. „Нов път“ („Новый путь“) публикува цикъл от негови лекции, които той изнася през пролетта на 1903 г. в Руското висше училище по обществени науки в Париж, със заглавие *Елинската религия на страдацията бог* (*Эллинская религия страдающего бога*), а през 1923 година излиза книгата му *Дионис и прадионисийство*, над която работи още от 1903 г. Важен етап от преводната рецепция на

¹ Цит. по: А. Б. Шишкин. *Краткая летопись жизни и творчества Вячеслава Иванова*, <<http://www.v-ivanov.it/averoma/letopis.htm>>.

² Пак там.

античната литература в Русия са неговите преводи на Алкей, Сафо, Есхил, на Пиндар и други старогръцки лирици (сб. *Алкей и Сафо: Собрание песен и лирических отрывков в переводе размерами подлинников*, 1914; второ допълнено издание с новооткрити и публикувани фрагменти – през 1915 г.).

През 1905 година в Санкт Петербург Вяч. Иванов и съпругата му – писателката Лидия Зиновиева-Анибал, инициират литературния салон „Башня“ (бълг. „кула“). Сред творците, които се събират всяка сряда в дома им, са К. Балмонт, Ф. Сологуб, А. Блок, М. Кузмин, Дм. Мережковски, З. Гипиус, Н. Гумильов, В. Хлебников, Вл. Ходасевич, С. Городецки, Н. Бердяев, В. Мейерхолд и др. По това време активно участва и в Санктпетербургското религиозно общество. Това е времето, когато издава втората си стихосбирка – *Прозрачность (Прозрачность, 1904)*, сътрудничи на сп. „Златното руно“ („Золотое руно“), написва трагедията *Тантал* (1909), участва в съвместния проект за създаване на сп. „Аполон“, чийто първи брой излиза през 1909 г. След смъртта на съпругата си през 1907 г. изпада в дълбока скръб, от която се ражда двутомната му стихосбирка *Cor ardens* (1911 – 1912). От 1910 г. датират първите му статии за Достоевски, на когото по-късно посвещава книгата си *Достоевски. Трагедия – Мит – Мистика* (публикувана на немски през 1932 г., а на руски – едва през 1987 г.).

През 1912 г. заминава за Франция и това слага край на литературния салон „Башня“. През същата година излиза и последната му издадена приживе поетическа книга – *Нежна тайна (Нежная тайна, 1912)*. Следващите му поетически творби са публикувани в литературната периодика. Когато през 1913 г. се премества в Москва, се включва в дейността на Московското религиозно-философско общество и се сближава с Павел Флоренски и Сергей Булгаков, с композитора Ал. Скрябин. По време на Първата световна война Иванов публикува две книги с есета: *Бразди и Граници (Борозди и Межи, 1916)* и *Родно и Вселенско (Родное и Вселенское, 1917)*.

Първоначално той приема с възторг болшевишката революция от 1917 г. и въпреки че още в края на същата година настъпват първите му разочарования, той участва в нейни ръководни органи, занимаващи се с въпросите на културата. От тези последни негови години на руска земя датира трагедията *Прометей* (1919). През 1924 г. емигрира в Италия, където приема католицизма и в продължение на почти десет години преподава в частния университет „Боромео“ в Павия. Вяч. Иванов остава в Италия до края на живота си. Умира в Рим през 1949 г.

Предложеното в български превод стихотворение *Цикади* е от цикъла *Песните на Дафнис (Песни Дафниса)*, включен в стихосбирката *Прозрачность*.

ЦИКАДЫ

Цикады, цикады!
Луга палящего,
Кузницы жаркой
Вы ковачи!

Молотобойные,
Скрежетопильные,
Звонко-гремучие
Вы ковачи!

Любят вас Музы:
Пением в узы
Солнечной дремы,
Пьяной истомы
Куйте лучи –

В час, когда Дафнис не спит, а Пан грезит под облаком зноя!

Цикады, цикады!
Моря слепящего,
Мглы среброзаркой
Плавайте мечи!

Серебро в знойные
Горны плавильные
Сыпьте в кипучие,
Плавайте в печи!

Серебра белы:
Куйте мне стрелы
Томных пыланий,
Пьяных желаний,
О, ковачи, –

Под теревинфом смолистым, где сонно раскинулась Хля!

Цикады, цикады!
Полдня калящего,
Кузницы яркой
Вы ковачи!

ЦИКАДИ

Цикади, цикади!
 В жарка ковачница,
 В знойни ливади
 Вие ковачи сте!

Блъскащо-чукащи,
 Стържещо-режещи,
 Звънко-боботещи,
 Вие ковачи сте!

Любят ви Музите:
 В плен на отмалата
 С Негата слънчева,
 С песни опиващи
 Лъч изковавайте –

Дафнис когато не спи, а под облака зноен унесен е Пан!

Цикади, цикади!
 Морския блясък,
 Парите сребърни
 В меч претопявайте!

Рудите сребърни
 В зноя изсипвайте,
 В пещите кипнали
 С огън стопявайте!

Сребърнобели сте:
 О, изковете ми
 Блянове пламенни,
 Сладни желания –
 Остри стрели –

Под теревинта смолист, гдето в сън е отпусната Хлоя!

Цикади, цикади!
 В пладнето огнено,
 В ярка ковачница
 Вие ковачи сте!

Молоты стройные,
Скрежеты сильные,
Зноя трескучие
Вы трубачи!

Музам вы любы:
Куйте мне в трубы
Сладостной славы
Серебра сплавы,
Злата лучи –

Под тервинфом победы, где с Дафнисом – томная Хляя!

Удари в строен звън,
Грохотно стържене,
Зноя огласящи,
Виє тръбачи сте!

Скъпи на Музите,
Гръмко ковете ми
Сладостна слава –
Сребърни сплави,
Златни лъчи –

Под теревинта победен, където със Дафнис е морната Хлоя!

Превод от руски: **Таня Нейчева**